

SAURASHTRA UNIVERSITY, RAJKOT
FECULTY OF ARTS
SYLLABUS FOR THE SUBJECT OF SANSKRIT

ANNEXURE-B

વિષય : સંસ્કૃત (Sem-1)

ક્રમ	ડિપ્લોમા/ સ્નાતક/ અનુસ્નાતક	સેમે.	ફાઉન્ડેશન/ કોર/ ઇલેક્ટીવ ૧, ૨	કોર્ષ/ પેપરનું નામ	કોર્ષ/ પેપર નંબર	ક્રેડીટ	ઇન્ટરનલ માર્ક્સ	એક્સ્ટર્નલ માર્ક્સ	પ્રેક્ટીકલ/ વાઈવા માર્ક્સ	ટોટલ માર્ક્સ	કોર્સ/પેપરનો યુનિક કોડ
1	સ્નાતક	01	Foundation	મહાકવિ ભાસરચિત સ્વપ્નવાસવદત્ત	Compulsory	03	30	70	--	100	1901100501010100
2	સ્નાતક	01	Core-1	મહાભારત – સભાપર્વ (નિયતાંશ)	01	03	30	70	--	100	1901100101010101
3	સ્નાતક	01	Elective-1	મહાભારત – સભાપર્વ (નિયતાંશ)	01	03	30	70	--	100	1901100201010101
4	સ્નાતક	01	Elective-2	મહાભારત – સભાપર્વ (નિયતાંશ)	01	03	30	70	--	100	1901100301010101
					OR						
5	સ્નાતક	01	Core-1	મહાભારત – શકુન્તલોપખ્યાન	01 વૈકલ્પિક	03	30	70	--	100	1901100101010102
6	સ્નાતક	01	Elective-1	મહાભારત – શકુન્તલોપખ્યાન	01 વૈકલ્પિક	03	30	70	--	100	1901100201010102
7	સ્નાતક	01	Elective-2	મહાભારત – શકુન્તલોપખ્યાન	01 વૈકલ્પિક	03	30	70	--	100	1901100301010102
8	સ્નાતક	01	Core-1	સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઈતિહાસ	02	03	30	70	--	100	1901100101010201
9	સ્નાતક	01	Elective-1	સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઈતિહાસ	02	03	30	70	--	100	1901100201010201
10	સ્નાતક	01	Elective-2	સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઈતિહાસ	02	03	30	70	--	100	1901100301010201
					OR						
11	સ્નાતક	01	Core-1	આધુનિક સંસ્કૃત સાહિત્ય – નિયત ભાગ	02 વૈકલ્પિક	03	30	70	--	100	1901100101010202
12	સ્નાતક	01	Elective-1	આધુનિક સંસ્કૃત સાહિત્ય – નિયત ભાગ	02 વૈકલ્પિક	03	30	70	--	100	1901100201010202
13	સ્નાતક	01	Elective-2	આધુનિક સંસ્કૃત સાહિત્ય – નિયત ભાગ	02 વૈકલ્પિક	03	30	70	--	100	1901100301010202

નોંધ : સેમેસ્ટર-૧ માં પેપર-૧ અને પેપર-૨(બે)માં વૈકલ્પિક પેપર્સ આપેલ છે.

SAURASHTRA UNIVERSITY, RAJKOT
FECULTY OF ARTS
SYLLABUS FOR THE SUBJECT OF SANSKRIT

ANNEXURE-C

Subject :		SANSKRIT (Semester – 1)						
Course (paper) Name & No. :		Compulsory	Name :	મહાકવિ ભાસરચિત સ્વપ્નવાસવદત્તમ્				
Paper Unique Code :		1901100501010100						
Exam. Time Duration :		2:30 Hours						
Name of Programme	Sem.	Course Goupes (Foundation or Core or Elective-1 or Elective-2)	Course/ Paper Title	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
UG/BA	01	Foundtion/ Compulsory	મહાકવિ ભાસરચિત સ્વપ્નવાસવદત્તમ્	03	30	70	--	100

❖ **Course Objectives :**

- મહાકવિ ભાસના જીવન અને કૃતિઓથી પરિચિત થાય
- સંસ્કૃત નાટ્યસમૃદ્ધિથી જ્ઞાત થાય
- સંસ્કૃત-રૂપકના સ્વરૂપને જાણે

❖ **Course Contents :**

Unit - 1	મહાકવિ ભાસ અને તેની કૃતિઓ લક્ષી અભ્યાસ
Unit -2	સ્વપ્નવાસવદત્ત – અંક ૦૧ થી ૦૩
Unit -3	સ્વપ્નવાસવદત્ત – અંક ૦૪ થી ૦૬

❖ **Reference Books :**

1. સ્વપ્નવાસવદત્ત, ડૉ. શાંતિકુમાર પંડ્યા, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ.
2. મહાકવિ ભાસ, ડૉ. ઊર્મિ શાહ, ડિવાઈન પબ્લિકેશન, પ્રથમ આવૃત્તિ, ૨૦૦૭, અમદાવાદ.
3. સંસ્કૃત નાટકોનો પરિચય, ડૉ. તપસ્વી નાન્દી, યુનિ. ગ્રંથનિર્માણબોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય, તૃતીય આવૃત્તિ, ૧૯૯૬.
4. ભાસ, લે. વી. વેંકટચલમ્, અનુ. ગૌતમ પટેલ, સંસ્કૃત સાહિત્ય અકાદમી, ગાંધીનગર, પ્રથમ આવૃત્તિ, ૧૯૯૧.
5. ભાસ કે નાટક, સ્વ.પં. ચન્દ્રશેખર ઉપાધ્યાય, ભાગ-1, પ્રથમ સંસ્કરણ, ૨૦૦૧, નાગ પબ્લિશર્સ, દિલ્હી.

❖ **Formation of Question-Paper :**

Question No.	Type of Questions	Marks
01(A)	શ્લોકોનું ભાષાંતર (ચારમાંથી બે) વિવરણ અપેક્ષિત નથી.	08
01(B)	સંદર્ભ-પંક્તિઓ (ચારમાંથી બે)	06
02	કવિ અને તેની શૈલીલક્ષી જનરલ પ્રશ્ન અથવા જનરલ પ્રશ્ન	14
03	કૃતિલક્ષી જનરલ પ્રશ્ન અથવા જનરલ પ્રશ્ન	14
04	કૃતિલક્ષી જનરલ પ્રશ્ન અથવા જનરલ પ્રશ્ન	14
05	ટૂંકનોંધ (ચારમાંથી બે)	14

ANNEXURE-C

SAURASHTRA UNIVERSITY, RAJKOT
FECULTY OF ARTS
SYLLABUS FOR THE SUBJECT OF SANSKRIT

Subject :	SANSKRIT (Semester – 1)							
Course (paper) Name & No. :	Paper - 1	Name :	મહાભારત – સભાપર્વ (નિયતાંશ), પેપર – ૧					
Paper Unique Code :	Core : 1901100101010101							
	Eective – 1 : 1901100201010101							
	Elective – 2 : 1901100301010101							
Exam. Time Duration :	2:30 Hours							
Name of Programme	Sem.	Course Goupes (Foundation or Core or Elective-1 or Elective-2)	Course/ Paper Title	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
UG/BA	01	Core Elective – 1 Elective - 2	મહાભારત-સભાપર્વ (નિયતાંશ)	03	30	70	--	100

❖ **Course Objectives :**

- મહાભારતના કથાનકથી પરિચિત થાય
- ભારતના ભવ્ય સાંસ્કૃતિક વારસાને જાણે
- મહાભારતમાં પ્રસ્તુત માનવમૂલ્યોથી અવગત થાય

❖ **Course Contents :**

Unit - 1	મહાભારતનો વિકાસ, મહાભારતનું સાહિત્યિક સ્વરૂપ, મહાભારતનો સમાજ પર પ્રભાવ, સંસ્કૃતમાં વ્યાસનું પ્રદાન
Unit -2	મહાભારત-સભાપર્વ, અધ્યાય - ૧, ૫, ૧૬ થી ૧૮
Unit -3	મહાભારત-સભાપર્વ, અધ્યાય – ૩૩ થી ૩૭ તથા ૪૩ થી ૪૫

❖ **Reference Books :**

1. મહાભારત-સભાપર્વ, ડૉ. શાંતિકુમાર પંડ્યા, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ.
2. મહાભારત-સભાપર્વ, ડૉ. હર્ષદેવ માધવ, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ.
3. મહાકવિ વ્યાસ, ડૉ. શાંતિકુમાર પંડ્યા, ડિવાઈન પબ્લિકેશન, અમદાવાદ.
4. મહાભારત-સભાપર્વ (મૂળ અને અનુવાદ) ડૉ. વસંત પરીખ, સંસ્કૃત સેવા સમિતિ, અમદાવાદ.
5. મહાભારતકાલીન સમાજ, સુખમય મટ્ટાચાર્ય, લોકભારતી પ્રકાશન, ઇલાહાબાદ.

❖ **Formation of Question-Paper :**

Question No.	Type of Questions	Marks
01(A)	શ્લોકોનું ભાષાંતર (ચારમાંથી બે) વિવરણ અપેક્ષિત નથી.	08
01(B)	સંદર્ભ-પંક્તિઓ (ચારમાંથી બે)	06
02	કવિ અને તેની શૈલીલક્ષી જનરલ પ્રશ્ન અથવા જનરલ પ્રશ્ન	14
03	કૃતિલક્ષી જનરલ પ્રશ્ન અથવા જનરલ પ્રશ્ન	14
04	કૃતિલક્ષી જનરલ પ્રશ્ન અથવા જનરલ પ્રશ્ન	14
05	ટૂંકનોંધ (ચારમાંથી બે)	14

SAURASHTRA UNIVERSITY, RAJKOT
FECULTY OF ARTS
SYLLABUS FOR THE SUBJECT OF SANSKRIT

Subject :	SANSKRIT (Semester – 1)							
Course (paper) Name & No. :	Paper – 1 Optional	Name :	મહાભારત – શકુન્તલોપાખ્યાન (નિયતાંશ), પેપર – ૧ (વૈકલ્પિક)					
Paper Unique Code :	Core : 1901100101010102							
	Eective – 1 : 1901100201010102							
	Elective – 2 : 1901100301010102							
Exam. Time Duration :	2:30 Hours							
Name of Programme	Sem.	Course Goupes (Foundation or Core or Elective-1 or Elective-2)	Course/ Paper Title	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
UG/BA	01	Core Elective – 1 Elective - 2	મહાભારત – શકુન્તલોપાખ્યાન (અ. ૬૪ થી ૬૮)	03	30	70	--	100

❖ **Course Objectives :**

- મહાભારતના કથાનકથી પરિચિત થાય
- ભારતના ભવ્ય સાંસ્કૃતિક વારસાને જાણે
- દુષ્યંત-શકુન્તલાના પ્રાચીન કથાનકથી અવગત થાય

❖ **Course Contents :**

Unit - 1	મહાભારતનો વિકાસ, મહાભારતનું સાહિત્યિક સ્વરૂપ, મહાભારતનાં આખ્યાનો, સંસ્કૃતમાં વ્યાસનું પ્રદાન
Unit -2	મહાભારત- શકુન્તલોપાખ્યાન, અનુવાદ, સમીક્ષાત્મક પ્રશ્નો (નિયત અધ્યાય ૬૪ તથા ૬૫)
Unit -3	મહાભારત- શકુન્તલોપાખ્યાન, અનુવાદ, સમીક્ષાત્મક પ્રશ્નો (નિયત અધ્યાય ૬૬, ૬૭ તથા ૬૮)

❖ **Reference Books :**

1. મહાભારત-શકુન્તલોપાખ્યાન, ડૉ. જયશ્રીબેન જોશી, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ.
2. મહાભારત-આદિપર્વ, સરસ્વતી પુસ્તક ભંડાર, અમદાવાદ.
3. મહાકવિ વ્યાસ, ડૉ. શાંતિકુમાર પંડ્યા, ડિવાઈન પબ્લિકેશન, અમદાવાદ.
4. મહાભારતનાં આખ્યાનો, અમદાવાદ.
5. મહાભારત, વ્યાસ, સંપા. શ્રીપાદ દામોદર સાતવલેકર, પારડી ૧૯૭૮.

❖ **Formation of Question-Paper :**

Question No.	Type of Questions	Marks
01(A)	શ્લોકોનું ભાષાંતર (ચારમાંથી બે) વિવરણ અપેક્ષિત નથી.	08
01(B)	સંદર્ભ-પંક્તિઓ (ચારમાંથી બે)	06
02	કવિ અને તેની શૈલીલક્ષી જનરલ પ્રશ્ન અથવા જનરલ પ્રશ્ન	14
03	કૃતિલક્ષી જનરલ પ્રશ્ન અથવા જનરલ પ્રશ્ન	14
04	કૃતિલક્ષી જનરલ પ્રશ્ન અથવા જનરલ પ્રશ્ન	14
05	ટૂંકનોંધ (ચારમાંથી બે)	14

SAURASHTRA UNIVERSITY, RAJKOT
FACULTY OF ARTS
SYLLABUS FOR THE SUBJECT OF SANSKRIT

Subject :	SANSKRIT (Semester – 1)							
Course (paper) Name & No. :	Paper – 2	Name :	સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ પેપર – ૨					
Paper Unique Code :	Core : 1901100101010201							
	Eective – 1 : 1901100201010201							
	Elective – 2 : 1901100301010201							
Exam. Time Duration :	2:30 Hours							
Name of Programme	Sem.	Course Goupes (Foundation or Core or Elective-1 or Elective-2)	Course/ Paper Title	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
UG/BA	01	Core Elective – 1 Elective - 2	સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ	03	30	70	--	100

❖ **Course Objectives :**

- સંસ્કૃત સાહિત્યના ઇતિહાસથી પરિચિત થાય
- સંસ્કૃત કાવ્ય, નાટક તથા ગદ્યની ઉત્પત્તિ, વિકાસ અને લક્ષણોનું જ્ઞાન મેળવે.
- સંસ્કૃતના નાટ્યકારો, ગદ્યકારો તથા પદ્યકારોનાં જીવન અને કવનનો પરિચય મેળવે.

❖ **Course Contents :**

Unit - 1	સંસ્કૃત નાટ્ય, ગદ્ય તથા પદ્યકાવ્યોના ઉત્પત્તિ, વિકાસ, લક્ષણો અને તેના ઘડતરમાં તત્કાલીન પરિબળોનો ફાળો
Unit -2	કાલિદાસ, અશ્વઘોષ, માઘ, શ્રીહર્ષ, જગન્નાથ અને ભર્તૃહરિનાં જીવન, સમય અને કૃતિઓનો પરિચય
Unit -3	સંસ્કૃત નાટ્યકારો તથા ગદ્યકારો : ભવભૂતિ, વિશાખદત્ત, ભટ્ટ નારાયણ, સુબન્ધુ, બાણભટ્ટ અને દંડી

❖ **Reference Books :**

1. સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ, પ્રોફે. જિતેન્દ્ર દેસાઈ, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ.
2. સંસ્કૃત સાહિત્યનો પરિચય, પ્રોફે. એ. ડી. શાસ્ત્રી, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ.
3. સંસ્કૃત વાક્યનો આસ્વાદ, પ્રોફે. જી. કે. પંડ્યા, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ.
4. સંસ્કૃત સાહિત્ય કા ઇતિહાસ, ડૉ. બલદેવ ઉપાધ્યાય, શારદા મંદિર પ્રકાશન, વારાણસી, ૧૯૬૦.
5. સંસ્કૃત સાહિત્ય કા ઇતિહાસ, વાચસ્પતિ ગૈરોલા, ચૌખમ્બા વિદ્યાભવન, વારાણસી, ૧૯૬૦.

❖ **Formation of Question-Paper :**

Question No.	Type of Questions	Marks
01	જનરલ પ્રશ્ન અથવા જનરલ પ્રશ્ન	14
02	જનરલ પ્રશ્ન અથવા જનરલ પ્રશ્ન	14
03	જનરલ પ્રશ્ન અથવા જનરલ પ્રશ્ન	14
04	જનરલ પ્રશ્ન અથવા જનરલ પ્રશ્ન	14
05	ટૂંકનોંધ (ચારમાંથી બે)	14

SAURASHTRA UNIVERSITY, RAJKOT
FECULTY OF ARTS
SYLLABUS FOR THE SUBJECT OF SANSKRIT

ANNEXURE-C

Subject :	SANSKRIT (Semester – 1)							
Course (paper) Name & No. :	Paper -2 Optional	Name :	આધુનિક સંસ્કૃત સાહિત્ય (નિયત ભાગ), પેપર – ૨ (વૈકલ્પિક)					
Paper Unique Code :	Core : 1901100101010202							
	Eective – 1 : 1901100201010202							
	Elective – 2 : 1901100301010202							
Exam. Time Duration :	2:30 Hours							
Name of Programme	Sem.	Course Goupes (Foundation or Core or Elective-1 or Elective-2)	Course/ Paper Title	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
UG/BA	01	Core Elective – 1 Elective - 2	આધુનિક સંસ્કૃત સાહિત્ય (નિયત ભાગ)	03	30	70	--	100

❖ **Course Objectives :**

- આધુનિક સંસ્કૃત સાહિત્યના ઇતિહાસથી પરિચિત થાય
- આધુનિક સંસ્કૃત નવલકથા તથા કવિતાના ઉદ્ભવ, વિકાસ, લક્ષણો અને પ્રવાહોથી માહિતગાર થાય.
- આધુનિક સંસ્કૃત ઐતિહાસિક નવલકથા 'શિવરાજવિજય' અને તેના કર્તાથી અવગત થાય

❖ **Course Contents :**

Unit - 1	આધુનિક સંસ્કૃત નવલકથા (ઈ.સ.૧૯૦૧ પછીથી) નો ઉદ્ભવ અને વિકાસ, અંબિકાદત્ત વ્યાસ કૃત 'શિવરાજવિજય:' (પ્રથમ વિરામ નો પ્રથમ નિશ્વાસ) અનુવાદ તથા સંદર્ભો અપેક્ષિત નથી.
Unit -2	આધુનિક સંસ્કૃત નાટ્યકારો અને એમનાં નાટકોનો પરિચય : વેંકટેશ્વર, મૂળશંકર યાજ્ઞિક, શંકરલાલ માહેશ્વર ભટ્ટ
Unit -3	હર્ષદેવ માધવ કૃત 'અલકનંદા' તથા 'મૃગયા' માંની કવિતાઓનો અભ્યાસ, તેના પ્રકારો અને તેના આધુનિક કાવ્યવાદો

❖ **Reference Books :**

1. આધુનિક સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ, ડૉ. હર્ષદેવ માધવ, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ.
2. અર્વાચીન સંસ્કૃતસાહિત્યનો ઇતિહાસ, ડૉ. એસ. બી. વર્ણેકર, અનુ. ડૉ. એ. જી. રાવળ, પ્રાચ્યવિદ્યા મંદિર, વડોદરા, ૧૯૯૨..
3. 'શિવરાજવિજય:', (પ્રથમ વિરામ-પ્રથમ નિશ્વાસ), પ્રોફે. જિતેન્દ્ર દેસાઈ, ઈ. સ. ૨૦૦૫, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ.
4. 'મૃગયા', ડૉ. હર્ષદેવ માધવ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ, પ્રથમ સંસ્કરણ, ૧૯૯૪.
5. 'અલકનંદા', ડૉ. હર્ષદેવ માધવ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ, પ્રથમ સંસ્કરણ, ૧૯૯૦.

❖ **Formation of Question-Paper :**

Question No.	Type of Questions	Marks
01	જનરલ પ્રશ્ન અથવા જનરલ પ્રશ્ન (આધુનિક નવલકથા સંબંધિત)	14
02	જનરલ પ્રશ્ન અથવા જનરલ પ્રશ્ન (આધુનિક નાટ્યકારો સંબંધિત)	14
03	જનરલ પ્રશ્ન અથવા જનરલ પ્રશ્ન ('શિવરાજવિજય'માંથી)	14
04	જનરલ પ્રશ્ન અથવા જનરલ પ્રશ્ન ('અલકનંદા' તથા 'મૃગયા' કાવ્યસંગ્રહોમાંથી)	14
05	ટૂંકનોંધ (ચારમાંથી બે) 'શિવરાજવિજય', 'અલકનંદા' તથા 'મૃગયા'માંથી પૂછવી	14